

Balatonszemes gótikus temploma

2009 május 24. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

A kedvelt balatoni fürd?hely, Szemes az 1332 és 1337 közötti években összeírt pápai tizedjegyzékeken „Scemes”-ként szerepel, templomának papja évenként 40–60 dénár dézsmát fizetett. A tó fölé emelked? lankán keletkezett falu neve vagy az Árpád-korban még megvolt bels? védvonal ?rszemeire, a fontos parti utat vigyázó királyi fegyveresekre, vagy a balatoni halászat ?si módszerére, a vonuló halrajok magasból történ? figyelésére utal. A XII–XIII. században élt szemesiek emlékét meg?rizte az els? templom maradványa is, amely a kiköt?be vezet? utcán lév? plébániatemplom déli falában látható.
E kis román kori téglatemplom a gótikus szentély helyén állt, csekély falrészleteb?l egy alacsony lábazat- és párkányszakasz, valamint egy tölcsérablak töredéke maradt meg. Az egyház történetét ismertet? Kiss László szerint 1320 táján egy Raholczai nev? földesúr építtette át a templomot gótikus stílusban, megtoldva az új hajóval, amely négy és fél méterrel rövidebb volt a mostani hajónál. (Nyugati végfalát megtalálták a padlózat alatt.) Az arányosan hosszúkás épület végül az 1500-as évek els? negyedében alakult ki ma is látható formájában.
A három boltszakaszos hajó oldalát és az alig keskenyebb kétszakaszos, sokszögzáródású szentély sarkait lépcs?zetes támpillérek gyámolítják. Eredeti – a török id?kben elenyészett – csúcsíves boltozata helyébe stukkódíszes fiókos dongaboltozat készült a barokk kori renováláskor. Elpusztult a déli oldalon nyíló gótikus kapuzata, viszont épségben megmaradtak a szentély kétosztású ablakai a gót stílusú, faragott k? mérm?vekkel, amelyeket az 1960-as évek második felében bontottak ki a XVIII. századi ráfalazásokból. Egy boltozati zárókövet utólag a gyóntatószék mellett falaztak be. Az északi hajófalon látható a szemesi templom ritka nevezetessége: egy tisztán reneszánsz k?faragvány. A sokáig pastoforiumnak – szentségtartó fülkének – vélt falidíszt kétoldalt jón fejezet?, lapos pillérek keretezik, amelyeket kett?s, élszedéses szemöldökpárkány köt össze. Az alsón három szárnyas kerubfej sorakozik, a fels? félköríves orommez? talpát képezi, amely gazdag növényi ornamentikával övezett kagylómotívumot foglal magában. Az értékes faragvány Gergelylaki Buzlai Mózes nevéhez f?z?dik. Mátyás király kedvelt udvari embere – egykori f?ajtónállója – készíttette 1517-ben, amikor Szemes földesuraként megnagyobbíttatta a templomot. A XVI. században leánya, Buzlai Katalin házassága révén Báthori Györgyre szállt a község birtoka és kegyurasága, majd a hódoltság után a Hunyady família lett Szemes földesura. A család emlékét ?rzi a barokk Hunyady-kastély a hatalmas magtárral. A közelében áll a szintén a XVIII. századból megmaradt híres postakocsi-állomás.
A község különös építészeti látványossága az úgynevezett Bagolyvár, amely egy középkorból itt felejtett lovagvár romantikáját idézi 1900-ból; s sokak szomorú zarándokhelye a falu temet?jében a múlt századi színészkirály, Latinovits Zoltán (1931–1976) sírja.
Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló